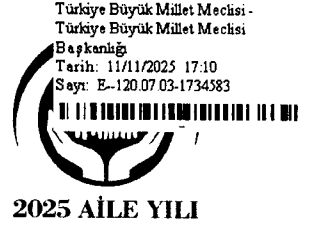

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-18441107
Konu : Soru Önergeleri
(7/32014-7/32015-7/32016-7/32131)

7/3204-32016 } GK 11
7/32131 }

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 15.08.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1682310 sayılı yazınız.
b) 14.08.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1681441 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/32014, 7/32015, 7/32016 ve 7/32131 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/32014 Cevap Metni (4 Sayfa)
- 2 - 7/32015 Cevap Metni (2 Sayfa)
- 3 - 7/32016 Cevap Metni (1 Sayfa)
- 4 - 7/32131 Cevap Metni (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 77E635F7-5FD4-4ECA-AF53-54F060027535

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA
KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No: (312) 705 73 30

Kocaeli Milletvekili Sayın **Ömer Faruk GERGERLİOĞLU**'na Ait 7/32014 Esas Numaralı
Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız engelli bireyler ve ailelerinin güçlendirilmesi ve yaşam standartlarının iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütmekte, engelli bireylerin istihdamına ve toplumsal hayata etkin olarak katılımına büyük önem vermektedir.

Bakanlığımız, 1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 65 inci maddesinin 1(d) fıkrasında belirtildiği üzere; engellilerin ve yaşlıların her türlü engel, ihmal ve dışlanmaya karşı toplumsal hayata ayrımcılığa uğramadan ve etkin biçimde katılmalarını sağlamak üzere; belirlenen ulusal politika ve stratejilerin uygulanmasını koordine etmek, engellilere ve yaşlılara yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütmek, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamak, engellilerin mesleki rehabilitasyonunu sağlayacak tedbirler almakla görevlidir.

Yapılan araştırmalar (Amerika Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi-CDS) son yıllarda otizm yaygınlık oranlarının hızla arttığını göstermektedir. 2016 yılında her 54'te çocukta 1 olacak şekilde açıklanan otizm yaygınlık oranı, 2023 yılında her 36 çocukta 1 olacak şekilde güncellenmiştir.

Bu artış hızı; otizmli bireyler ve ailelerine yönelik sosyal hizmetler alanında vizyoner politikalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Buna dayanarak engellilik alanında odak kurum olan Bakanlığımız otizm spektrum bozukluğu alanındaki çalışmalarını yürütmekte aynı zamanda diğer kamu kurumları ve STK'larla iş birliği halinde çalışmaktadır.

Bir engel grubuna özel olarak hazırlanan ilk ve tek eylem planı "*Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik Ulusal Eylem Planı (2016-2019)*" Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili sorumlu kurumların (MEB, Sağlık Bakanlığı, YÖK v.b.) katılımıyla hayata geçirilmiştir.

ASHB, Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu'nun 2020 yılında yayınlanmış olan meclis raporunda yer verilen öneriler doğrultusunda, I. Otizm Eylem Planında kısmen veya gerçekleşmeyen tedbirler revize edilerek kamu, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler ile iş birliği içinde Bakanlığımız koordinasyonunda eylem planının ikincisi hazırlanmış olup II. Ulusal Eylem Planı 2 Nisan 2023 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı (2023-2030)" ile otizmli bireylerin bütünleştirilmiş ortamlarda;

- Ayrımcılığa uğramadan toplumsal hayata katılımlarını teşvik etmek,
- Ulusal ve uluslararası mevzuatı etkin ve uygulamayı temel yaklaşım haline getirmek
- Merkezi ve yerel düzeyde hizmet sunumunu iyileştirmek,

9 amaçta ortaya koyulan hedeflere ulaşmak için uygulanacak eylem alanlarını ve faaliyetlerini içermektedir.

II. Ulusal Otizm Eylem Planı Amaçları(2023-2030)

1. Toplumsal Kabulü ve Bilinci Artırmak
2. İstatistik Üreterek Veriye Dayalı İzlemeyi Sağlamak

3. Erken Tanı, Takip ve Müdahale Programının Güçlendirmek
4. Etkili Sosyal Hizmet ve Sosyal Yardım Modelleriyle Bireyin ve Ailenin Güçlendirmek
5. Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Çalışmalarını Desteklemek
6. Özel Eğitim ve Destek Hizmetlerini Güçlendirmek
7. Çalışma Hakkının Hayata Geçirilmesi İçin Açık, Bütünleştirici ve Erişilebilir İş Piyasası ve Çalışma Ortamları Oluşturmak
8. Sportif, Sanatsal ve Kültürel, Etkinliklere katılım Desteklemek
9. İş Birliği ve Koordinasyona Dayalı İzleme Sistemini Geliştirme olarak belirlenmiştir.

Eylem planı 9 amaç, 29 eylem alanına ilişkin 77 faaliyet ilgili ve sorumlu kurumlar iş birliğinde hayata geçirilmektedir.

II. Ulusal Otizm Eylem Planı (2023-2030) nda Bakanlığımız, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki Yeterlilik Kurumu, SGK, Sağlık Bakanlığı, TÜBİTAK, İŞKUR ve YÖK sorumlu kurum olarak belirlenmiştir.

Bakanlığımız II. Ulusal Otizm Eylem Planı(2023-2030) nda sorumlu olduğu alanlarda çalışmalara başlamış olup izleme çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda; İllerde vali yardımcısı başkanlığında sorumlu/ ilgili kurum ile otizm sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri yer aldığı “İl İzleme Komisyonları” oluşturulmuştur. Komisyonlar illerinde yapılacak il faaliyetlerin belirlenmesinde ve hayata geçirilmesinde görev almaktadır.

Bununla birlikte;

- Bakanlığımız Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünce hayata geçirilen II. Ulusal Otizm Eylem Planı (2023-2030)nın “Etkili Sosyal Hizmet Modelleriyle Bireyi ve Aileyi Güçlendirmek” amacı faaliyetlerden olan “*Otizm Spektrum Bozukluğu Tanısı Alan Bireylerin Aileleri İçin Bireysel Sosyal Hizmet Danışmanlığı*” uygulama modeline ilişkin proje geliştirilmiştir. Proje, 2023 yılında Afyonkarahisar ve Antalya illerinde başlamış olup yaygınlaştırılması çalışması kapsamında 2025 yılından itibaren 16 il (Kahramanmaraş, Mersin, Aydın, Denizli, Erzurum, Kars, Diyarbakır, Gaziantep, Bartın, Rize, Samsun, İstanbul, Bursa, Kayseri, Yozgat, Eskişehir) daha eklenmiştir. Proje için toplam 18 ilde 36 il koordinatörü ve 741 proje danışmanı görevlendirilmiştir. Geliştirilen proje ile çocuğu otizm tanısı alan ailelere sosyal hizmet merkezlerinde görevli meslek elemanlarından bir sosyal hizmet danışmanı ataması yapılmaktadır. Danışman ailelere bilgilendirme, yönlendirme ve danışmanlık hizmetinin yanı sıra, psikososyal destek hizmeti de sunmaktadır.
- Bireysel Sosyal Hizmet Danışmanlığı Projesi kapsamında İl ASH Müdürlüklerinden hizmet alan ve sosyal yardıma ihtiyacı olan otizmli çocuğu olan aileler ilgili kurumlara yönlendirilmekte takibi yapılmaktadır.
- Ayrıca, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine başvuran tüm otizmli çocuğu olan aileler engelli bireyler ve ailelerine tanınan tüm hak ve hizmetlerden, indirimlerden yararlanmaktadır.

Diğer taraftan Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYD) aracılığıyla başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda çeşitli sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli

nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlığımız yoksulluğun nesiller arası transferinin önüne geçebilmek ve sağlıklı nesillerin yetişmesine katkı verebilmek için özellikle çocukları destekler nitelikte yardım programlarına önem vermektedir. Bu nedenle ihtiyaç sahibi hanelerimiz çeşitli hane bazlı sosyal yardımlarla desteklenmektedir. Bu çerçevede doğrudan çocuklarımızı destekler nitelikte olan Şartlı Nakit Transferleri, Öksüz ve Yetim Yardımı, Asker Çocuğu Yardımı, Engelli Yakını Aylığı, Doğum ve Çoklu Doğum Yardım programları gibi düzenli yardım programları yürütülmektedir.

Bununla birlikte yoksulluk zincirini kırmak amacıyla özel önem verilen eğitim yardımları kapsamında aktarılan tutarlar sosyal yardım harcamalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu kapsamda eğitim materyali, ücretsiz ders kitabı, engelli öğrencilerin ücretsiz taşınması, öğrenci barınma, taşıma ve yemek yardımı, öğrencilerin ulaşım giderlerine yönelik yardımlar ve öğle yemeği yardımı gibi pek çok yardım programı ile de çocuklarımız desteklenmektedir.

Öte yandan çocuklu hanelerimiz çocuklara yönelik yardımlara ek olarak; yardım özelinde belirlenen şartları sağlamaları halinde Gıda Yardımı, Barınma Yardımı, Elektrik Tüketim Desteği ve Yakacak Yardımı gibi diğer yardımlar ile bütüncül bir yaklaşım benimsenerek ihtiyaçlı yönlerinden desteklenmektedir.

Bu kapsamda tematik ve kapsayıcı sosyal yardım programları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız desteklenmekte olup yürütülen sosyal yardım programlarına ilişkin detaylı bilgiler ve veriler Bakanlığımız internet sitesinden takip edilebilmektedir.

Öte yandan 26/05/2023 tarih ve 32202 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Evde Bakım Yardımı Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin 1 inci bendine göre engelli bireyin evde bakım yardımından yararlanması için;

- Hanede ikamet eden tüm bireylerin her ne ad altında olursa olsun her türlü gelir toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarının, asgari ücretin aylık net tutarının 2/3’ünden daha az olması,
- Sağlık kurulu raporunda 18 yaş üstü kişiler için "tam bağımlı/ağır engelli" ibaresi bulunması, (ÇÖZGER) çocuklar için sağlık kurulu raporunda "Çok ileri düzeyde Özel Koşul Gereksinimi Var (ÇÖGV)", "Belirgin Özel Koşul Gereksinimi Var (BÖGV)" ve "Özel Koşul Gereksinimi Var (ÖKGV)" ibarelerinin bulunması,
- Günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde yerine getirememesi nedeniyle hayatını başkasının yardımı ve bakımı olmadan devam ettiremeyeceğinin bakım raporuyla tespit edilmesi gerekmektedir.

Mevzuatta yer alan şartları taşıyan engelli bireyler evde bakım yardımından yararlanmaktadırlar. Evde bakım yardımı kapsamında 2021 yılında 530.812, 2022 yılında 560.694, 2023 yılında 560.060, 2024 yılında 542.619 ve 2025 yılı Temmuz ayı itibarıyla 529.325 engelli birey yardımdan yararlanmıştır. 2025 yılının Ağustos ayı itibarıyla otizm tanısı almış 273 engelli bireye evde bakım yardımı yapılmaktadır.

Soru önergesinde bahsi geçen engelli birey Abdulkadir GÜLEŞ adına evde bakım yardımından yararlanan Fatma GÜLEŞ ile ilgili olarak yapılan incelemede 01.06.2013 tarihinden itibaren evde bakım yardımından yararlandığı tespit edilmiştir. Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği’nin 18 inci maddesinin 4 üncü fıkrası gereği düzenli olarak yapılan kontrol ve

rehberlik incelemesinde hanede kiři bařına dűřen aylık gelir sınırının ařıldıđı gűrűlműş olup yukarıda anılan Yűnetmelik geređince yardım sonlandırılmıřtır.

2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun Ek 7 nci maddesinde birinci fıkra ile *“belirlenen hane halkı gelir ۆlçűtűnű ařan gelir deđiřikliđinin tespiti hâlinde bu madde kapsamında yapılan ۆdemeler durdurulur ve deđiřikliđin meydana geldiđi tarihten itibaren yasal faizi ile birlikte genel hűkűmlere gűre takip ve tahsil edilir.”* hűkmű geređince bakım veren Fatma GűLEř ile ilgili yapılan incelemede 01.01.2024 tarihi itibarıyla hane gelir sınır ařıldıđının tespit edilmesi nedeniyle ilgili mevzuat dođrultusunda gerekli iř ve iřlemler bařlatılmıřtır.

Diğer taraftan mevzuatta belirtilen şartların oluşması ve talepte bulunulması halinde evde bakım yardımından tekrar faydalanılabilmektedir.